

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งค้นหาคำตอบให้กับคำถามการวิจัยที่ว่า ชุมชนมุสลิมบนเกาะลังกาดำ ต้องการกำหนดการใช้ที่ดิน (Land use zoning) เพื่อการท่องเที่ยวอย่างไร เพื่อป้องกันผลกระทบทางลบที่เกิดจากการท่องเที่ยว ซึ่งผลการวิจัยนั้นพบว่า สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ จากการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเกาะลังกาดำที่ผ่านมา ชุมชนมุสลิมบนเกาะเกิดความกังวลว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวมุสลิม ดังนั้น ชาวมุสลิมบนเกาะลังกาดำจึงต้องการแบ่งเขตการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์และปกป้องวัฒนธรรม โดยการแบ่งเขตนั้นไม่ได้กำหนดเส้นแบ่งเขตที่เป็นสิ่งปลูกสร้าง แต่เป็นการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน โดยใช้การรับรู้ร่วมกันของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นผลมาจากความเชื่อทางศาสนาและการดำเนินชีวิต

ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการแบ่งเขตการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยว สามารถแบ่งเขตการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวได้เป็น 3 เขตด้วยกัน ได้แก่ เขตหวงห้าม เขตเสรีสำหรับการท่องเที่ยว และเขตชุมชน ซึ่งทั้ง 3 เขตนี้ได้มาจากการที่คนในชุมชนเห็นว่าลักษณะการท่องเที่ยวบนเกาะลังกาดำที่เกิดขึ้นทั้งในรูปแบบของสิ่งปลูกสร้างและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ที่ดินและวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน ดังนั้น จึงควรมีการแบ่งเขตการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวเกิดขึ้น

1. **เขตหวงห้าม** คือ เขตที่ชาวมุสลิมบนเกาะลังกาดำไม่ต้องการให้นักท่องเที่ยวต่างศาสนาเข้าไป เพราะเป็นที่ซึ่งมีไว้สำหรับประกอบพิธีกรรมหรือศาสนพิธีของชาวมุสลิม ไม่สามารถเข้าร่วมกับบุคคลต่างศาสนาได้ ศาสนสถาน ได้แก่ มัสยิด บาลาย และกูโบร์ บริเวณนี้เป็นบริเวณที่ห้ามเข้าโดยเด็ดขาด แต่อย่างไรก็ดี หากนักท่องเที่ยวต้องการเข้าไปเยี่ยมชมบริเวณรั้วมัสยิดหรือบริเวณรอบๆ ก็สามารถกระทำได้ เช่น สามารถดูชาวมุสลิมทำละหมาดได้ทางหน้าต่างมัสยิด แต่ต้องมีพฤติกรรมที่ทำให้เกียรติสถานที่ ได้แก่ การแต่งกายที่เรียบร้อยเหมาะสม ไม่ใส่กางเกงขาสั้นหรือเสื้อแขนกุดเข้าไป ไม่นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปให้บริเวณมัสยิด และไม่แสดงออกพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

ในด้านสิ่งปลูกสร้างเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกิดขึ้นบริเวณมัสยิดนั้น ชาวมุสลิมบนเกาะลังกาดำทางฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออกมีความคิดเห็นที่ต่างกัน กล่าวคือ ทางฝั่งตะวันตกนั้นมีการเปิดรับการท่องเที่ยวมากกว่าและไม่รู้สึกว่าการที่มีสิ่งปลูกสร้างเกี่ยวกับการท่องเที่ยวรอบๆ มัสยิดนั้นเป็นปัญหา เพียงแต่ระยะห่างต้องเป็นไปตามกฎหมายกำหนด แต่ต้องไม่ส่งเสียงดังรบกวนคน

ในชุมชน ส่วนทางฝั่งตะวันออกนั้น ด้วยสภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวที่น้อยกว่าฝั่งตะวันตก และยังคงสภาพความเป็นชนบทอยู่มาก ประกอบกับคนในชุมชนได้เห็นการท่องเที่ยวที่ปลูกพ่่าน วุ่นวายของฝั่งตะวันตก จึงไม่ต้องการให้เกิดสิ่งปลูกสร้างเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะสถาน บ้านเที่ยงต่างๆ เกิดขึ้นใกล้ๆ กับบริเวณมัสยิด

2. เขตเสรีสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นเขตที่ชาวมุสลิมบนเกาะลังกาดำต้องการให้เกิดการ แบ่งเขตเพื่อจัดระเบียบสถานบ้านเที่ยง และการกำหนดเขตให้นักท่องเที่ยวสามารถดำเนินกิจกรรม ต่างๆ ได้อย่างเสรี ความต้องการของชุมชนที่จะให้มีเขตเสรีสำหรับนักท่องเที่ยว นั้น เนื่องจาก คน ในชุมชนตระหนักดีว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวบนเกาะลังกาดำต้องการเข้าพักผ่อน หากมี กฎระเบียบสำหรับนักท่องเที่ยวมากไปก็จะทำให้นักท่องเที่ยวไม่ต้องการมาพัก และจะทำให้ชุมชน ขาดรายได้ แต่ขณะเดียวกัน ชาวมุสลิมก็ไม่ต้องการเปิดพื้นที่ทั้งหมดให้กับนักท่องเที่ยวได้ดำเนิน กิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเสรี เนื่องจากพื้นที่บนเกาะนั้นเป็น “บ้าน” ของชาวเกาะเช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงได้ต้องการกำหนดเขตให้นักท่องเที่ยวได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเสรี 3 บริเวณ คือ บริเวณ สถานบ้านเที่ยง บริเวณที่พักอาศัย และบริเวณชายหาด ในบริเวณเหล่านี้นักท่องเที่ยวสามารถดำเนิน กิจกรรมพักผ่อนได้อย่างเสรี

โดยที่ตั้งสำหรับสถานบ้านเที่ยงนั้นต้องการให้เกิดขึ้นเฉพาะทางฝั่งตะวันตกของเกาะ เพราะเป็นบริเวณที่มีการท่องเที่ยวอยู่แล้ว ปัจจุบันยังไม่มีการจัดเขตหรือโซนนิ่งใดๆ แต่เคยมีข่าว จากทางจังหวัดว่า จะจัดบริเวณสะพานไทรเป็นเขตสถานบ้านเที่ยง ซึ่งชาวบ้านก็เห็นด้วยเนื่องจาก เห็นว่าบริเวณนั้นไม่มีบ้านคนอาศัยอยู่ และเป็นทีล้นหูลับตา ดีกว่าที่จะให้เกิดขึ้นตามถนนสายหลัก ดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะหากสถานบ้านเที่ยงเกิดขึ้นได้ทั่วไป ทำให้การเข้าถึงได้ง่าย โดยเฉพาะวัยรุ่นที่เห็นแล้วอยากเข้าไปลอง นำมาซึ่งปัญหาทะเลาะวิวาท ชู้สาว และทำให้ วัฒนธรรมมุสลิมเสียไป

ในส่วนการก่อสร้างที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวสามารถเกิดขึ้นได้ทั่วไปทางฝั่ง ตะวันตกเช่นกัน โดยทางฝั่งตะวันออกนั้นต้องการให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าที่จะให้มี การก่อสร้างที่พักขนาดใหญ่ เพราะหากมีที่พักเกิดขึ้นก็จะทำให้ตัวนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนมาก ขึ้นและขาดต่อการควบคุม ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทางฝั่งตะวันตกนั้นสร้างขึ้นติดกับ ชายหาด ทำให้เกิดปัญหาการปิดกั้นทางลงสู่ทะเลหรือการเข้าถึงชายหาดของชาวบ้านได้ยากขึ้น แต่ ชาวบ้านแถบฝั่งตะวันออกก็รู้สึกเดือดร้อนมากนัก เพราะได้รับสิ่งตอบแทนจากการท่องเที่ยว เช่นเดียวกัน และการปิดกั้นนั้นก็เป็นเฉพาะรีสอร์ทใหญ่ๆ เท่านั้น หากเป็นรีสอร์ทของคนบนเกาะ ลังกาดำเอง ชาวบ้านสามารถเดินทะลุลงสู่ชายหาดได้

3. เขตชุมชน คือ เขตที่ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวต้องใช้ร่วมกัน เช่น บริเวณพื้นที่สาธารณะ ถนน ร้านค้า ร้านอาหาร เป็นต้น ชาวมุสลิมบนเกาะลังกาได้แบ่งเขตชุมชนเป็น 2 ฝั่ง คือ ชุมชนทางฝั่งตะวันตกและชุมชนฝั่งตะวันออก ความต้องการคนในชุมชนทั้งสองฝั่งต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยววันนั้นคล้ายคลึงกัน คือ ต้องการให้นักท่องเที่ยวเคารพในวัฒนธรรมของชาวมุสลิมเมื่อเข้ามาในเขตชุมชน โดยแต่งกายให้เรียบร้อย ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วเดินพ่นพ่น ไม่แสดงกอดจูบกันในที่ชุมชน เนื่องจากว่าเกรงว่าลูกหลานเห็นแล้วจะเอาเป็นแบบอย่าง แต่การยอมรับของชาวมุสลิมทางฝั่งตะวันตกนั้นจะมีมากกว่า คือ สามารถยอมรับได้และมองเห็นเป็นเรื่องธรรมดาปกติ และเข้าใจว่านั่นคือ “ฝรั่ง” ถ้ามีพฤติกรรมนี้ในชุมชนก็ยอมรับได้ แต่ลึกๆ แล้วก็ยังไม่อยากให้ “ฝรั่ง” เข้าไปทำแบบนี้แถวบ้านของตน เพราะฝั่งตะวันออกนั้นไม่ค่อยมีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว การเข้าไปของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งแปลกปลอมในชุมชน แต่ชาวมุสลิมทั้งสองฝั่งก็ยินดีให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้พื้นที่ร่วมกันในชุมชน แม้แต่บริเวณบ้านพักอาศัยก็สามารถแวะเข้ามาได้ ชาวบ้านทั่วไปมีความเป็นกันเองและยินดีต้อนรับให้นักท่องเที่ยวเข้ามา

ด้านสิ่งปลูกสร้างที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ชุมชนทางฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออกก็มีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ร้านค้าและร้านอาหาร (ที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) และสถานบันเทิง โดยคนในชุมชนทางฝั่งตะวันตกเห็นว่าที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว นั้นสามารถเกิดขึ้นได้โดยทั่วไปในชุมชน แต่ชุมชนทางฝั่งตะวันออกนั้นไม่ต้องการให้เกิดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวขนาดใหญ่เกิดขึ้น เพราะจะทำให้ยากต่อการควบคุมการเข้าออกของนักท่องเที่ยว และจะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม และปัญหาความเสื่อมโทรมทางวัฒนธรรม เช่นเดียวกับร้านค้าและร้านอาหารที่ชาวมุสลิมทางฝั่งตะวันออกก็ไม่ต้องการให้มีร้านอาหารที่เป็นลักษณะของผับบาร์และร้านค้าที่เปิดขายแอลกอฮอล์อย่างเปิดเผยเข้ามาเปิดในท้องที่เช่นกัน ส่วนเรื่องสถานบันเทิงนั้น ทั้งสองฝั่งมีความเห็นว่า ควรจัดให้อยู่ในบริเวณเดียวกัน โดยให้เกิดขึ้นทางฝั่งตะวันตก เป็นบริเวณที่ลับหูลับตาและห่างจากชุมชน สถานที่เหมาะสมคิดว่าน่าจะเป็นบริเวณสะพานไทร และ โชนปาร์ตี้ตอนกลางคืนควรเป็นบริเวณหาดคลองนิน

สำหรับกฎระเบียบต่างๆ นั้น มีเพียงหมู่บ้านเกาะป่อเพียงหมู่บ้านเดียวที่ได้ตั้งกฎระเบียบชุมชนขึ้นมาซึ่งเป็นเพียงกฎระเบียบชุมชน ยังไม่ได้บัญญัติเป็นกฎระเบียบของทางราชการ กฎระเบียบนี้มีหลายหมวดด้วยกัน แต่ในเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยว นั้น ได้แก่ การห้ามนักท่องเที่ยวไป ห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะ ห้ามเล่นการพนัน และห้ามแสดงทางเพศที่เปิดเผย

7.2 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งเน้นที่การศึกษาความต้องการของชุมชนมุสลิมบนเกาะลันตาว่าต้องการที่จะให้มีเขตการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า “ความต้องการ” นี้คือ “สิ่งที่มีอยู่แล้วในใจของคนในชุมชน” และจากผลการศึกษาทำให้พบว่าสิ่งที่ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานนั้นถูกต้อง เพียงแต่ “ความต้องการ” ของชาวมุสลิมในหมู่บ้านนั้นมีความแตกต่างกันออกไป และ “ความต้องการของชุมชน” นี้ต้องอาศัยภาคส่วนอื่นๆ ร่วมผลักดันให้เกิดผลจริงในทางปฏิบัติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

7.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับชุมชน

1) หมู่บ้านที่มีความต้องการที่คล้ายคลึงกันควรมีการรวมตัวกันเพื่อจัดทำระเบียบชุมชนร่วมกัน โดยเฉพาะหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ทางฝั่งเดียวกันของเกาะ เนื่องจากปัจจุบันมีเพียงเกาะปอเพียงเกาะเดียวที่มีระเบียบชุมชน ซึ่งจากการเก็บข้อมูลนั้นพบว่าหมู่บ้านต่างๆ ทางฝั่งตะวันออกก็ต้องการให้มีกฎระเบียบชุมชนเพื่อใช้เฉพาะชุมชนเช่นกัน เพราะเริ่มเห็นเกาะปอเป็นแบบอย่าง โดยเฉพาะหมู่บ้านคลองนินซึ่งเป็นหมู่บ้านที่เชื่อมต่อระหว่างฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก เป็นเส้นทางที่การท่องเที่ยวรุกคืบเข้ามา คนในชุมชนต้องการให้เกิดการกำหนดเขตระหว่างฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกโดยใช้ช่วงแบ่งบริเวณสามแยกมัสดิคลองนิน 1 (แยกเขาไม้แก้ว) เป็นเกณฑ์ หากเลยแยกมัสดิมาแล้วถือเป็นเขตการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นักท่องเที่ยวต้องเคารพในวัฒนธรรมมุสลิมด้วย แต่ตัวแทนจากหมู่บ้านคลองนินก็ไม่เคยได้พูดคุยในรายละเอียดเกี่ยวกับกฎระเบียบของบ้านปอ ซึ่งหากมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลข่าวสาร และกระบวนการทำงาน จะทำให้เกิดการทำงานร่วมกัน และทำให้ข้อเรียกร้องต่างๆ มีน้ำหนักมากขึ้น เพราะที่ผ่านมาก็มีเพียงบ้านเกาะปอเพียงที่เดียวที่พยายามผลักดันให้กฎระเบียบชุมชนเข้าสู่ อบต. ตัวแทนจากบ้านเกาะปอในสภา อบต. ก็มีเพียง 2 คน อำนาจการต่อรองจึงยังไม่มากพอ แต่หากตัวแทนจากหมู่บ้านอื่นๆ มาร่วมมือกันก็จะทำให้มีอำนาจต่อรองมากขึ้น ความร่วมมือระหว่างชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชนนี้เป็นหลักสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยกระบวนการทำงานของชุมชนนั้นควรเริ่มตั้งแต่การร่วมกันค้นหาปัญหาที่เกิดจากท่องเที่ยวในปัจจุบัน และหาทางแก้ปัญหาที่เป็นจุดร่วมกันกับความต้องการของชุมชน ชุมชนต้องเรียนรู้ในการวางแผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่สามารถแก้ไขหรือลดปัญหาของชุมชนเอง รวมถึงต้องประเมินผลการดำเนินงานที่จัดทำขึ้นด้วย ชุมชนควรศึกษาตัวอย่างของการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยเฉพาะการศึกษาตัวอย่างของชุมชนมุสลิมด้วยกันเนื่องจากมีพื้นฐานทางสังคมที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการออกกฎระเบียบของชุมชนเกาะลัน

ดา โดยได้ทำการสัมภาษณ์อาจารย์อุสมาน แหมมินทร์ อาจารย์โรงเรียนบ้านเกาะป็นหยี ซึ่งเป็น
 ผู้หนึ่งในคณะผู้ริเริ่มเกี่ยวกับกฎระเบียบของการท่องเที่ยวบนเกาะป็นหยี พบว่า เกาะป็นหยีซึ่งมี
 ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมและเป็นเกาะที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเป็นจำนวนมากนั้น ได้มีข้อ
 ห้าม 3 ข้อ ได้แก่ สุรา สุกร และสุนัข ทั้งสามข้อนี้เป็นข้อห้ามของศาสนาอิสลาม การออกกฎเช่นนี้ได้
 เริ่มมาประมาณ 20 ปีแล้ว เมื่อ 20 ปีก่อนนั้นเมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นมาทำให้มีการจำหน่ายสุรา
 ทั่วไปในร้านค้าและร้านอาหาร ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดปัญหากับคนในชุมชน คนในชุมชนมี
 ปัญหากันเอง โดยปัญหาหลักๆ คือ ปัญหาการทะเลาะวิวาท เมื่อมีการขายสุราอยู่ทั่วไปทำให้
 ชาวชนบนเกาะดื่มสุราด้วย ขณะนั้นยังไม่มีห้ามขั้นเด็ดขาด เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นทำให้เกิดการ
 พุดคุยกันระหว่างผู้นำชุมชน เช่น คณะกรรมการมัสยิด คณะกรรมการชุมชน และอีกหลายฝ่าย เป็น
 ต้น นำโดยท่านอิหม่าม (เคยเป็นกำนันเกาะป็นหยีมาก่อน) ได้วางกฎเหล็ก คือ ห้ามไม่ให้มีการสิ่งที่
 ผิดหลักศาสนาเข้ามาบนเกาะ ถ้าห้ามไม่อยู่ใน 3 ครั้ง จะไม่ทำพิธีกรรมทางศาสนาให้ (ซึ่งถือว่าเป็น
 การลงโทษที่รุนแรงมาก) ตั้งแต่มีการออกกฎขึ้นมาเคยมีคนทำผิด 1 ครั้งเป็นร้านค้าที่นำเครื่องดื่ม
 แอลกอฮอล์เข้าจึงถูกลงโทษโดยต้องเสียแพะ 1 ตัว (เหมือนกับการต้องทำบุญเลี้ยงคนในชุมชน)
 วิธีการบังคับใช้กฎนี้มีดังนี้

- (1) ประชาสัมพันธ์การห้ามสิ่งต้องห้ามก่อนเป็นเวลา 1 เดือน
- (2) ติดประกาศตามร้านอาหารทุกร้านว่าสิ่งต้องห้ามมีอะไรบ้าง
- (3) เรียกเจ้าของร้านมาพูดคุยทำความเข้าใจ
- (4) ไกด์ที่นำท่องเที่ยวเข้ามาต้องบอกนักท่องเที่ยวให้เข้าใจ
- (5) ชุมชนได้ทำป้ายประกาศขนาดใหญ่ไว้ที่ท่าเรือก่อนขึ้นมาบน

เกาะป็นหยีเกี่ยวกับข้อห้ามของชุมชนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

แนวทางของเกาะป็นหยีนี้นำมาใช้กับเกาะลันตา แต่คนในชุมชนเองต้องศึกษาใน
 รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการและนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของเกาะลันตาด้วย

2) ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะอิหม่าม ควรเป็นตัวแทนของชุมชนในการ
 เข้าไปทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการที่จะเข้ามาเปิดกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชน
 โดยเฉพาะสถานบันเทิง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันถึงความต้องการของชุมชน และไม่ให้มี
 ปัญหาตามมาทีหลัง ซึ่งต้องมีการประสานงานทาง อบต. เนื่องจากเมื่อจะมีการเปิดกิจการที่เกี่ยวกับ
 การท่องเที่ยวใดๆ นั้น ผู้ประกอบการต้องเข้ามาขออนุญาตจาก อบต. อยู่แล้ว ดังนั้นจึงควรมีการ
 ประสานงานและวางแผนการทำงานร่วมกัน และก่อนที่จะมีการอนุญาตให้เปิดกิจการนั้น ผู้นำ
 ชุมชนควรนำเรื่องการเปิดสถานบันเทิงเข้าสู่การประชุมหมู่บ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นและหา
 ข้อตกลงร่วมกันระหว่างประชาชนในพื้นที่และผู้ประกอบการด้วย

3) หมู่บ้านต่างๆ ควรร่วมกันจัดทำแผนที่ความต้องการการแบ่งเขตการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยว โดยชุมชนมุสลิมบนเกาะลันตาขึ้นมาเพื่อเป็น Base map ของชุมชน และนำเสนอต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาการท่องเที่ยว แผนที่ที่จัดทำโดยชุมชนนี้จะได้นำมาวางซ้อน (Overlay) ในกรณีที่มีการทำแผนการพัฒนา เพื่อให้เห็นว่าแผนการพัฒนามบนเกาะในจุดใดบ้างที่ขัดแย้งกับความต้องการของชาวบ้าน และจำได้นำมาสู่การปรึกษาหารือกับชาวบ้านและหาข้อตกลงร่วมกัน

7.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานราชการ

1) จากผลการศึกษา พบว่า ความต้องการของคนในชุมชนทางฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออกมีความแตกต่างกัน แต่เขตการปกครองของท้องถิ่นแบ่งเป็น 2 ตำบล คือ ตำบลศาลาด่านและตำบลเกาะลันตาใหญ่ ดังนั้น นโยบายการพัฒนาของท้องถิ่นในระดับตำบลจึงควรแบ่งเป็น 2 ฝั่ง ไม่ควรจะใช้ระเบียบของ อบต.ฉบับเดียวกัน ที่ผ่านมานั้นมีเพียงเกาะปอเพียงหมู่บ้านเดียวที่พยายามผลักดันให้กฎระเบียบชุมชนมีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย แต่ก็ยังไม่ได้ผล เนื่องจาก ทาง อบต. บอกว่าหากจะบังคับใช้เป็นบทบัญญัติ อบต. ต้องประกาศใช้กับพื้นที่ทั้งตำบลเกาะลันตาใหญ่ ดังนั้น ต้องได้รับการยอมรับจากทุกหมู่บ้านในตำบลเกาะลันตาใหญ่ ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นเป็นไปได้ เนื่องจากตำบลเกาะลันตาใหญ่มีหมู่บ้านทางฝั่งตะวันตกที่มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นมากแล้วสถานะของกฎระเบียบชุมชนเกาะปอในตอนนี้จึงเป็นเพียงกฎระเบียบที่ชุมชนจัดทำขึ้นและนำมาบังคับใช้กันเอง ชุมชนเป็นผู้ดูแลกันเอง ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะ อบต. ควรผลักดันให้กฎระเบียบชุมชนนี้เป็นกฎหมาย โดยกำหนดให้มีผลบังคับใช้เฉพาะพื้นที่เกาะปอก่อนก็ได้ ให้เป็นบทบัญญัติที่ใช้สำหรับพื้นที่เฉพาะ ไม่จำเป็นต้องใช้พื้นที่ทั้งหมดของตำบลเกาะลันตาใหญ่ อาจกำหนดให้เป็นเขตทดลองใช้กฎระเบียบเป็น “หมู่บ้านตัวอย่าง” หรือ “หมู่บ้านนำร่อง” ก่อน โดยกำหนดระยะเวลาการทดลองใช้ แล้วจึงทำการประเมินร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปต่อไป

2) แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดที่จัดทำขึ้น ควรให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นและต้องการของชุมชน และเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ๆ ของชุมชนที่ตั้งอยู่เดิมด้วย โครงการต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในชุมชน เช่น โครงการรถรางรอบเกาะ โครงการทำเทียบเรือมาริน่า เป็นต้น ควรให้ประชาชนได้รับรู้ในรายละเอียดและเข้าร่วมในการวางแผนในลักษณะของการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน และเมื่อประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมแล้ว ต้องมีการออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

3) จัดทำป้ายสัญลักษณ์และเขียนกฎสำหรับการเข้าในเขตชุมชนที่มีลักษณะถาวร ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย เช่น แผนที่แสดงเขตการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยว ป้ายแสดงเขตศาสนสถานและข้อควรปฏิบัติเมื่อเข้าเขตนี้ เป็นต้น เพื่อแสดงเขตการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวทราบ และนักท่องเที่ยวจะได้ปฏิบัติตามได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรม เนื่องจากที่ผ่านมา ยังไม่มีหน่วยงานใดเข้ามารณรงค์ในเรื่องนี้ มีเพียงชาวบ้านทุ่งหิ่เพียงที่เคยทำป้ายไว้ทางเข้าหมู่บ้านสองทาง โดยมีรูปสัญลักษณ์เป็นชาวมุสลิมเพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นเขตมุสลิม แต่ป้ายดังกล่าวก็ไม่ใช่ป้ายที่ถาวรและถูกทำลายไปแล้ว ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำป้ายสัญลักษณ์ที่มีลักษณะถาวรและเห็นได้ชัดเจนตั้งไว้ในเขตชุมชนและสถานที่สำคัญ นอกจากนี้ ควรจัดทำแผ่นพับแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนและข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวเผยแพร่ให้กับนักท่องเที่ยวทราบ โดยนำไปวางไว้ในจุดสำคัญ เช่น ท่าเรือ จุดบริการนักท่องเที่ยว ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างทั่วถึง เพราะถึงแม้ว่าจะยังไม่มีกฎระเบียบที่เป็นทางการ แต่การรณรงค์โดยกระตุนจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวทราบเกี่ยวกับวัฒนธรรมชุมชนจะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจชุมชนบนเกาะลันตาดีขึ้น

4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้สนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยทำให้รูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเด่นชัดมากขึ้น ที่ผ่านมานั้นเคยมีความพยายามทำให้เกิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น การท่องเที่ยวป่าชายเลนที่บ้านทุ่งหิ่เพียง การท่องเที่ยวบนเขาไม้แก้ว เป็นต้น แต่ยังขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น จึงควรแก้ไขในส่วนที่มีปัญหา โดยเฉพาะเรื่องการให้ความรู้กับชุมชนในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน การอบรมบุคลากรในชุมชนที่เป็นผู้ปฏิบัติงานจริง และการจัดสรรงบประมาณ เพราะการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นโดยชุมชนเองนั้นจะทำให้ชุมชนสามารถกำหนดเขตการใช้ที่ดินเพื่อสิ่งปลูกสร้างและกำหนดพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชนได้

5) ให้หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นทั้ง อบต.ศาลาด่าน อบต. เกาะลันตาใหญ่ และเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่ ร่วมกันประกาศนโยบายเขตการใช้ที่ดินสำหรับการท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นภาพรวมของการท่องเที่ยวทั้งเกาะ โดยกำหนดเป็น 3 เขต คือ เขตหวงห้าม เขตเสรีสำหรับการท่องเที่ยว และเขตชุมชน ในแต่ละเขตนั้นให้กำหนดสิ่งปลูกสร้างที่จะเกิดขึ้นได้ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติ พร้อมกับมีบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดให้ชัดเจน

6) ให้หน่วยงานราชการทั้งส่วนท้องถิ่นและท้องถิ่นเข้มงวดกวัดขันกับสถานประกอบการที่ขัดต่อหลักคำสอนของศาสนา และให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจัดเก็บภาษีธุรกิจ

เฉพาะหรือภาษีบาป เพื่อนำเงินภาษีที่ได้จากสถานบันเทิงนั้นมาจัดสรรเป็นงบประมาณสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่ขัดกับหลักศาสนาต่อไป

7.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1) ถึงแม้การแบ่งเขตการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวจะเป็นความต้องการของชุมชน แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ประกอบการกิจการการท่องเที่ยวและตัวนักท่องเที่ยวด้วย ซึ่งแบ่งเป็น 2 กรณี คือ

การใช้ที่ดินเพื่อสิ่งปลูกสร้าง จากผลการศึกษานั้นพบว่า ชาวบ้านบนเกาะลันตา ยอมรับให้ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวสามารถเกิดขึ้นได้โดยทั่วไปทางฝั่งตะวันตก แต่สำหรับทางฝั่งตะวันออกนั้น คนในชุมชนต้องการรักษาสภาพความเป็นอยู่เช่นในปัจจุบันไว้ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ จะทำอย่างไรกับที่ดินที่ชาวบ้านได้ขายไปแล้ว เพราะเมื่อขายที่ดินไปแล้ว สิทธิการก่อสร้างต่างๆ จึงเป็นของนายทุนเจ้าของที่ดิน อย่างไรก็ตาม โฉมการก่อสร้างที่พักรักษาสำหรับนักท่องเที่ยวทางฝั่งตะวันออกนั้นมีน้อย เนื่องจากภูมิประเทศที่ไม่อำนวยต่อการท่องเที่ยวแบบ Sun Sea and Sand ดังนั้น หากจะมีการก่อสร้างที่พักรักษาสำหรับนักท่องเที่ยว จึงควรเป็นที่พักรักษาในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ หรือที่พักแบบ Homestay เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในชุมชน

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาบนเกาะลันตานั้น ต้องการเข้ามาพักผ่อนอย่างอิสระและไม่ใช่ว่าจะมาชมภูมิทัศน์ จึงอาจจะยังเข้าใจในวัฒนธรรมมุสลิม น้อย ดังนั้นจึงควรมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวทราบ รวมถึงข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวเมื่อเข้าไปในชุมชน หรือสถานที่สำคัญ โดยการจัดทำเป็นแผ่นพับแจกให้กับนักท่องเที่ยวเมื่อเข้าพัก รวมถึงเจ้าของที่พักหรือผู้ดูแลนักท่องเที่ยวควรพูดคุยและทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวด้วย โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากแถบยุโรปที่นิยมเข้าพักเป็นเวลานานหลายเดือนจนมีความสนิทสนมคุ้นเคยและพร้อมจะเรียนรู้วัฒนธรรมของคนบนเกาะ

2) นักลงทุนต่างถิ่นที่เข้ามาก่อสร้างหรือเปิดกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนหรือทำการพูดคุยกับผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา หรือตัวแทนชาวบ้านก่อนว่าสมควรที่จะทำกิจการเหล่านั้นหรือไม่ เช่น การเปิดสถานบันเทิงใกล้กับชุมชนหรือมัสยิด ถึงแม้ว่าจะสร้างห่างออกไปตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว แต่ก็อาจมีผลกระทบตามมา เช่น เสียงดัง หรือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

3) ธุรกิจนำเที่ยวต้องประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชุมชนและการแสดงออกของนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมต่อชุมชนในแต่ละเขตการใช้ที่ดินทั้งสามเขต

7.2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป

คำถามสำหรับการวิจัยนี้ตั้งไว้เพียงเพื่อ “การศึกษาความต้องการของชาวมุสลิมบนเกาะลันตา” เท่านั้น โดยไม่ได้พยายามลงลึกเข้าไปในเรื่องของ “การมีส่วนร่วมของชุมชน” ที่จะทำให้อำนาจ “ความต้องการ” ของชุมชนนั้นเป็นผลในทางปฏิบัติ และในทางปฏิบัตินั้น “ความต้องการ” ของคนในชุมชนก็ยังไม่เห็นผลในการกำหนดเขตการใช้ที่ดินให้เห็น จะมีเพียงหมู่บ้านคือ หมู่บ้านเกาะปอเท่านั้นที่ได้จัดทำกฎระเบียบชุมชนขึ้นให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด เมื่อได้ผลการวิจัยเช่นนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเพิ่มเติมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการออกกฎระเบียบของชุมชนและการผลักดันให้กฎระเบียบชุมชนมีผลทางกฎหมาย แต่ต้องยอมรับผู้วิจัยไม่ได้ลงลึกในรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการหรือวิธีการต่อสู้ของชุมชนอันนำมาซึ่งกฎระเบียบนี้ ดังนั้น ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรจะมีการศึกษาต่อในเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำกฎระเบียบชุมชนและการเร่งผลักดันให้เป็นผลในเชิงปฏิบัติ เพื่อให้เป็นการตั้งรับการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วบนเกาะ